

Dohnal, Josef

Prešovská konference o Říjnové revoluci roku 1917

Opera Slavica. 2017, vol. 27, iss. 3, pp. 48-49

ISSN 1211-7676 (print); ISSN 2336-4459 (online)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/137396>

Access Date: 22. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Walter je nejen básník a fotograf, má navíc rovněž esejistické pudy. Mnohou svou sbírku začíná esejistickým uvažováním, tak je tomu jak ve Ztrátách a nálezech (Punkt rzezcy znalezionej), tak ve Smrti bohů a v Nepokoji horizontu (Niepokój horyzontu, což je poměrně obsáhlý výbor z jeho dosavadní poezie). Sbírkou Smrt bohů zahajuje dokonce třemi eseji, které odpovídají třem oddílům této básnické knihy. A nejde v těchto esejích o nějaký přebytečný vstupní komentář, neboť Walter se v nich potýká se Styksem, Olympem a Hadem (tak se potom nazývá trojice následných básnických oddílů). Andrzejova esejistika se pochopitelně neomezuje jen na jeho básnické svazky, běžně ji lze nalézt na stránkách Gazety Kulturalnej (Kulturních novin) Andrzeje Dębrowského. Tam se rovněž projevuje jako literární kritik. V neposlední řadě se jeho esejistický temperament prokazuje na některých literárních akcích. Mám na mysli např. jeho vystoupení na festivalu Básníci bez hranic (Poeci bez granic) v Polanici Zdroju roku 2014; jeho vystoupení tam mělo filozofující podtext.

František Všetická

Prešovská konference o Říjnové revoluci roku 1917

Sté výročí tzv. Velké říjnové socialistické revoluce svým způsobem logicky vyvolávalo potřebu nějak se k ní vyslovit i z pozic české a slovenské rusistiky. Bylo tedy spíše jen otázkou, kdo se chopí iniciativy a takovou konferenci uspořádá. Jedním z těch, kdo se takové iniciativy ujal, byl Inštitút rusistiky Prešovské univerzity, který se rozhodl ve dnech 9. a 10. listopadu 2017 konferencí nazvanou **Hľadanie ekvivalentnosti IX. 1917 – rok – ľudia – revolúcie – dôsledky** tuto událost připomenout a poukázat tak na významný mezník v dějinách nejen Ruska, ale podstatně většího areálu.

Plenární jednání konference zahájil jménem Inštitútu rusistiky Prešovské univerzity Ľ. Guzi (Prešov), který ve svém vystoupení připomenul průběh říjnové revoluce i její význam, přičemž zmínil i různost přístupů k ní v současné době v samotném Rusku. Následná vystoupení se zaměřila na reflexi revoluce v pojetí a ve výročí celé řady zvolených představitelů kultury, publicistiky a politiky (J. Sipko – Prešov), na změny, které revoluce přinesla do ruského jazyka především v oblasti ortografie (V. Lyashuk – Banská Bystrica), a upozornila i na „prehistorii“ revolučního hnutí ve spojení s násilím ruských teroristů v příspěvku věnovaném B. V. Savinkovovi a jeho próze „Kůň bledý“ (J. Dohnal – Brno).

Konferenční program pokračoval jednáním v odpoledních hodinách. Tam ve svém příspěvku I. Dulebová (Bratislava) hovořila o resémantizaci a desémantizaci některých lexikálních jednotek, jak je zapříčinily revoluční změny v ruské realitě. Podobnému

problému se věnovala ve svém vystoupení i J. Opalková (Prešov), když upozornila na to, že některé starší texty lze jen obtížně překládat do slovenštiny, neboť označují jevy, které nemají ve slovenském kontextu obdoby. „Sovětizaci“ porevolučního jazyka pojednal pak i M. Blaho (Prešov) a na podobné téma upozornila i T. Uchanovová (Prešov), když se ve svém příspěvku věnovala konkrétním „mechanismům“ slovtvorby, především pak ve slovech „s absencí substance“.

Odraz říjnové revoluce v dobovém tisku na příkladu ukrajinského časopisu Діло, který brzy začal upozorňovat na přesun revoluce na ukrajinské území, dokumentovala M. Miščenková (Prešov), zatímco T. Zavatčan (Prešov) postihl ideově ovlivněnou ranou reflexi říjnového revolučního dění ve vybraných slovenských tiskovinách.

Ztělesnění ideálů revoluce v myšlení, v jazyce i v obraze prostupovalo příspěvky P. Adamka (Nitra), který si jako téma vybral porevoluční „osvobození“ těla (včetně sexuální svobody) a N. V. Bagičevové (Jekatěrinburg), která ukázala přerod, kterým prošel ženský obraz Матушки России, když nabyl především v době II. světové války podoby značně agitačního zobrazení, jímž se stala Родина-мать. Výrazně synestetickým viděním poznamenaný obraz světa v Pasternakově básnické sbírce Сестра моя – жизнь se stal námětem příspěvku A. N. Chizničenkové a L. B. Krjukovové (Tomsk). Jednání konference pak završil společenský večer a diskusní setkání 10. 11. 2017.

Konference poukázala – byť jen v relativně úzkém záběru a na vybraných konkrétních příkladech – na politické, sociální a kulturní jevy, které hluboce zasáhly do ruské společnosti a byly velmi intenzivně reflektovány jak v jazyce, tak v umění v Rusku i v okolních zemích. V diskusi k příspěvkům se však občas otevíraly otázky možné různé interpretace dějinných událostí v souvislosti s ideologickými východisky, sepětí vývoje v Rusku a v evropských zemích stejně jako potřeba přemýšlet především o kulturních jevech v širším evropském kontextu, který nezrušila ani říjnová revoluce a vývoj po ní. Je možná škoda, že se z nejrůznějších důvodů nemohla konference zúčastnit řada dalších původně ohlášených účastníků – šíře témat mohla být větší, úhlů pohledu více, diskuse vyostřenější, osobní kontakty rozsáhlejší. I to je ale jedním z důsledků podceňování konferencí a z nich vycházejících publikačních počínů v rámci zjednodušujících scientometrických kritérií mechanicky převáděných do ekonomických ukazatelů, které jako by zapomínaly, že živá vystoupení a přímá konfrontace názorů k akademickému prostředí vždy patřila a – doufejme – i nadále patřit budou.

Josef Dohnal

